

**«Шочмо верыш миен толын,
памаш вўдым йўмыла чучеш»,**
манеш Волжский районын чолга эргыже,
кокымшо ранган капитан Василий Краснов

Василий Владимирович мўндыр Мурманск область Североморск олаште ила гынат, кундемыштына тудым ятырын палат. Теныз службо, ял илыш, йоратымаш нерген произведенийлажым марий лудшо аклен шуктен докан. Шукерте огыл «Корабли уходят, чтобы вернуться» книгаже савыкталтын» Тидлан көра автор шочмо кундемышкыже толын, презентацийым эртарен.

А тенгече тудлан 50 ий темын.

Сена манын ўшанен огытыл

Писатель 1962 ий 27 декабрьште Волжский район Полатсола ялыште шочын. Ачаж ден аваже колхозышто пашам ыштеныт, рвезат нунын дене пырля тыршен. Ешыште кум йоча лийын. Кугуракше - мемнан геройна. Лу ияш улмыж годым аваже колен. Ачалан тыгак паша ситен, садлан рвезылан шольо-влакым ончаш логалын, тунемаш кошташат кўлын.

- Руш Шайра кандашьяш школышто тунемынам. Тунемаш жап шагал кодын, но тыршенам. Урокпан ям-

дылалтам апе уке, нигө йодын огыл, вет тидым ышташ нигөлан ыле, - манеш Василий Владимирович.

Рвезе книгаг лудаш йоратен. Южгунам тидлан кора урок, сурт көргө паша нергенат монден.

- Туныктышо-шамыч, тыгай «черем» нерген пален налмеке, библиотекеште нимогай книгаг пуаш огыл манын кўштеныт. Но йолташем-влакын кондымыштым лудынам. Утларакше Чеховын, Гайдарын произведенийыштым лудаш келшен. А икымшыже кызытат йоратыме писателем, - палемда лаштыкнан унаже.

Умбакеже Сотнур школыш каен. Эше икымшыштыже тунеммыж годымак теныз профессий дене илышыжым кылдаш шонен пыштен. Тидлан ончылгоч ямдылалтын: спорт дене кылым кучен, шуко тунемын. Мөнгыштат, школыштат мыйын шонымашем нерген паленыт. Но тидым ыштен кертам манын ўшанен огытыл. Туныктышо Валериан Алексеевич мылам ик гана веле огыл каласен: «Пуро иктаж институтыш, мөнгө дек лишне лият, кўлеш годым толын кает», - ойла Василий Владимирович.

Луымшо классыште тунеммыж годым, телым, Севастополь оласе П.С.Нахимов лўмеш кўшыл военноморской училищыш пураш документым колтен. Кенез кыдалне вашмут толын: «Училищыште кугу конкурслан көра те тушко ышда логал»; Тиде увер рвезын кумылжым волтен. Нимом ыштымыже шуын огыл.

Шкаланже мутым пуэн: «Керемет лийже, тений огыл гын, вес ийын, товат, пурем!»

Ийым яра эртараш огыл манын, шыжым Зеленодольск оласе «Серго» заводыш, холодильник погымо цехыш, пашаш каен. Рвезын яра жапше йөршын лийын огыл: кечывалым - пашаште, кастене - учебник-влакым кучен шинчын, тыгак спорт дене кылым кучен.

- Севастопольыш уэш тунемаш пураш кайымым нерген нигöлан шым ойло. Тунам мыйын отпуск тўналшаш ыле. Садлан «Канаш каем» манын ойленам. Севастопольыш шкет тольым. Мотор ола, Шем теныз - йомакыш логалме гай чучын. Вокзалыш волен шогалмек, шканем каласенам: «Тиде мыйын ола. Тунемаш садак пурен кертам, теныз офицер лиям!»

Шонымашем шукталтын, экзаменым кученам. Вара веле мөнгө телеграммым колтенам: «Саламлыза, шонымашем шукталте» - шарналта В. Краснов. Тўналтыште тунемаш нелырак лийын гынат, рвезе чытен.

- Тунемме группышто ончыклык подводник-влакым ямдыленыт. Мемнан коклаште вурседылмаш, икте-весым обижатлымаш лийын огытыл. Ваш пагаленна. Тидын деч посна подводниклан неле лиеш. Училище йолташем-влак дене кызытат кылым кучена.

«Васильев» лийын

Курсантын чылажат распорядке почеш ышталтын гынат, йöратыме сомылжылан жапым ойырен - ойлымаш-влакым возен.

Василий Владимирович эше школышто тунеммыж годымак юнкор лийын. Шымше классыште икымше гана «Ямде лий» газетыш возен.

- Серышым ачамын Васильев фамилийже дене колтенам. Шкем деке кугу вниманийым ом йöрате. Мо онайже, йолташем тыгаяк фамилиян. Тудым авторлан шотлен моктеныт, а йолташем молан моктат - умылен огыл. Мыят шып коштынам, - манеш В. Краснов.

1979 ийыште «Ямде лий» газетыште конкурсым увертареныт: марий калык ойпогым чумыраш. Юнкор тушто сенышыш лектын. Школышко пöлекым колтеныт. Тунам веле чын авторым пален налыныт.

«Ямде лий» газетыште икымше ойлымаш «Йүксö ер» лийын. Училищыште тунеммыж годым эше ик ойлымашым савыктеныт. Тылеч вара авторын возымыжо чўчкидын лекташ тўналын, рвезе тыгак Шем теныз флотын газетышкыже материалым колтеден. Эркин-эркын очеркым, фельетоным возаш тунемын. Нуным «Флаг Родины» газетыште савыктеныт. Училищым тунем пытарыме деч вара рвезым военный корреспондентлан ўжыныт. Но тудо илышым теныз дене кылдаш шонен.

Училищын пытартыш курсыштыжо ешым поген. Ватыже - Севастополь ола гыч руш ўдыр. Тудын дене кок йочам ончен куштеныт. Ачажын шочмо кундемже торалан көра икшыве-шамыч марла кутырен огыт мошто.

1986 ийыште распределений почеш Василий Владимировичым Североморск олашке служитлаш колтеныт. Йолташыже-влак семын вўдйымал пушыш логалын огыл. Тудым вўдйымал пуш дене теныз походыш коштмо олмеш обслуживатлыше частыш колтеныт. Шкаланже тиде келшен огыл, боевой корабльыш куснаш кажне арнян гаяк рапортым возен. Службым кудалтен каяшат шонен.

- Мыйын моткоч ответственный должность лийын. Тензыш лекме деч ончыч судно-влакым тергаш кўлын. Южгунам кече еда службышто лийман. Садлан возаш шинчаш веле огыл, ешлан жап шагал ойыралтын. Тылеч посна самырык моряк-влакым туныкташ кўлын. Туге гынат, яра жапым муын, карандаш ден кагазым налам да возаш шинчам ыле, - палемда шкеже – Теныз привычкылан көра произведений-влакым карандаш дене возем. Корабльысе «Вахтенный журналыш» возымаш тидлан туныктен.

2001 ийыште «Толкын ваштареш» лўман икымше книгаже савыкталтын.

Таче Василий Владимирович - запасыште. Туге гынат теныз паша деч ойырлен огыл. Службым мучашлыме деч ончыч ик кугу военно-промышленный корпораций Йудвел флотышто шке представительжылан коден.

- Шочмо кундемыш кажне ийын иктаж кок-кум кечылан толын каяш тыршем. Тидыже памаш вўдым подылмыла чучеш. Ешем шагал годым тышке конденам. Пелашем - пашаште, йоча-влак тунемыт, - манеш геройна.

Возышо-влаклан премий

Писатель марий йылме дене возышо-влак верч тургыжлана. Садлан вес ийын В. А. Абукаев-Эмгак лўмеш премийым тўлаш тўналас шона. Абукаев-Эмгак - В. Красновын ик эн пагалыме писательже. Кажне ийын самырык марла возышо-влак ныл номинацийыште: поэзийыште, журналистикыште, драматургийыште, прозышто - папемдалташ тўналыт. Премийын кугытшо - 15 тўжем тенге.

Василий Владимирович гай чолга марий-влак дене кугешнаш кўлеш. Тудо ордыж кундемыште ила гынат, яндар марий йылме дене кутыра. Мўнгыжў Мурманск область лийын гынат, чонжо - марий мланде дене пырля.

Денис Очиев

Кугарня. – 2012. – 28 декабрь (№ 52). – С. 7.